

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG 52400045

ชื่อโครงการ: พลวัตและการใช้ประโยชน์จากปลาในจังหวัดยโสธร

นักวิจัย: ผศ.น.สพ.ดร.วรพล เองวานิช น.สพ.มนกานต์ อินทรกำแหง น.สพ.ประยุทธ์ กุศลรัตน์
ดร.นิติพงษ์ ส่งศรีโรจน์ และนายฐาปนพงษ์ เรืองไชย

Email address: worapol.a@msu.ac.th

ระยะเวลาในการดำเนินการ: 1 ธันวาคม 2551-31 พฤษภาคม 2553

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาเครือข่าย ชนิดและมูลค่าของปลาที่หมุนเวียนในระบบตลาด ความต้องการปลาทั้งหมด ความสามารถในการผลิตปลาในจังหวัดยโสธร (ผลต่าง) ห่วงโซ่มูลค่า อิทธิพลของฤดูกาลต่อชนิดพันธุ์ปลา ปริมาณปลาจากแหล่งน้ำต่างๆที่เข้าสู่ตลาด และการใช้ประโยชน์จากปลา การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและปริมาณ ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามในเขตเทศบาลเมืองยโสธร แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้ ความต้องการปลาในจังหวัดยโสธรมีมากกว่าปริมาณปลาที่ผลิตได้ในจังหวัด ปลาที่มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตชาวจังหวัดยโสธรมากที่สุดคือ “ปลาลุ่ม” หรือปลาที่จับจากบ่อในที่นา ปลาในแม่น้ำชีและแหล่งน้ำสาขา ปลาจากที่นาและแหล่งน้ำธรรมชาติจะมีในบางช่วงของฤดูในรอบปี โดยมีปลานิลและปลาทับทิมที่เลี้ยงในกระชังช่วยสนับสนุนปริมาณปลาในระบบตลาดปลาของจังหวัดยโสธรในช่วงฤดูที่ขาดแคลนหรือมีความต้องการปลาสูง ปัญหาปลาตายมีผลมาจากการจัดการสิ่งแวดล้อมได้แก่ การปล่อยน้ำจากนาปรังลงสู่แม่น้ำชีของชาวนาที่ทำนาปรังในช่วงฤดูแล้งและการจัดการน้ำในช่วงฤดูฝน สำหรับปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลและปลาทับทิมในกระชังแม่น้ำชี คือ การผูกขาดในการกำหนดช่วงเวลาของการเลี้ยงปลาตามฤดูซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่มียังชีพที่ทำให้เกิดปลาตาย อาหารเวชภัณฑ์ และการกำหนดตลาดของบริษัทที่ส่งเสริมการเลี้ยง และวิธีการที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพคือ การสร้าง “ศูนย์เรียนรู้” ในชุมชนเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งการผลิตปลา การจัดการสิ่งแวดล้อมและการตลาด และผลการวิจัยอื่นที่ได้รับจากงานวิจัยนี้คือ ความสำคัญของปลา สัม เศรษฐกิจตลาดปลา ห่วงโซ่มูลค่า รวมถึงการใช้ประโยชน์ด้านต่างๆจากปลาในจังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นทางเลือกสำคัญสำหรับการแก้ปัญหาด้านการประมงของจังหวัดในลำดับต่อไป